

УКРАЇНА У СОЦІОЛОГІЧНИХ ВИМІРАХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ

Доповідач:
Никифоренко Наталя –
к.і.н., доцент, завідувач кафедри соціології управління
Донецького державного університету управління
(м.Маріуполь)

ДОСВІД СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

європейських цінностей

- «Європейське дослідження цінностей» (з 1981 р.)
- «Обстеження світових цінностей» (з 1981 р.)
- «Атлас європейських цінностей» (з 2005 р.)
- «Євробарометр» (з 1973 р.)
- «Європейське соціальне дослідження» (з 2001 р.)

«ЄВРОПЕЙСЬКЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЦІННОСТЕЙ» (European Values Study, EVS).

- Розпочато в 1981 р.; повторюється кожні 9 років.
- Методологія та методика розроблена у 1970-х рр. дослідниками Університету Тілбурга (Нідерланди) під егідою **Яна Керкгофса і Рууда де Мура**.
- I хвиля (1981 р.) 16 країн;
- II хвиля (1990 р.) – 29 країн;
- III хвиля (1999 р.) – 33 країни;
- IV хвиля (2008 р.) - 45 країн (опитано 70 тис. осіб).
- Стандартна анкета дослідження містить понад **250 запитань**.

«СВІТОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЦІННОСТЕЙ» (World Values Survey, WVS)

- Партнерський проект «Європейського дослідження цінностей».
- **Рональд Інглгарт** (Мічиганський університет США) у 1981 р. за методикою EVS провів опитування в США, Канаді та інших країнах.
- I та II хвилі обидва проекти дослідження проводили спільно, а потім керівники WVS вирішили проводити опитування кожні 5 років.

АТЛАС ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ (2005):

тематичні розділи

- громадянство
- сім'я
- робота
- релігія
- політика
- суспільні стосунки (довіра, соціальна дистанція)
- щастя
- сучасність

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЗАСАДНИЧІ ЦІННОСТІ

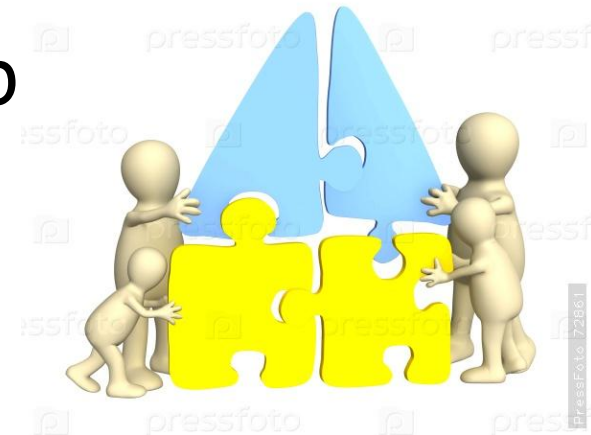

- людські права і свободи;
- справедливість;
- солідарність;
- демократія;
- законність;
- мир;
- повага до інших;
- рівні можливості для розвитку;
- рівність сприйняття;
- екологічна безпека;
- персональна відповідальність.

УКРАЇНА в проектах EVS та WVS

- Перше опитування в Україні під назвою «Ціннісні орієнтації населення» в рамках цих проектів було проведено в 1996 р. під керівництвом О.Балакіревої
- Наступні заміри – 1999 2006 р., 2008 р., 2012 р

«ЄВРОПЕЙСЬКЕ СОЦІАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ» (European Social Survey, ESS)

- Проект започатковано у 2001 р.
- Опитування кожні 2 роки у 30 країнах (в останніх хвилях).
- Порівняльне дослідження зміни настанов, поглядів, цінностей та поведінки населення Європи.

УКРАЇНА в проекті ESS

- З 2005 року, виконавці – Інститут соціології НАНУ (Є. Головаха, А. Горбачик, Н. Паніна)

Деякі результати:

- в Україні інтерес громадян до політики поширеніший, ніж у країнах ЄС («дуже цікавляться» політикою **20%** населення, тоді як в Польщі — лише **6%**, в Німеччині, Данії й Ірландії — **16%**);
- індекс життєвої задоволеності в Україні, за шкалою від 0 до 10, є найнижчим в Європі — **4,4 бала.**

УКРАЇНА в проекті ESS

- рейтинги довіри українців до політичних інституцій задоволеності роботою уряду найнижчі в Європі:

1-2 бали по 10-бальній шкалі,
тоді як в Нідерландах, Швеції,
Швейцарії – понад 5 балів.

ЄВРОБАРОМЕТР

- Міжнародний проект регулярних опиту громадської думки, що здійснюється під егідою Європейської комісії.
- Дослідження проводяться з 1973 року.
- Планові опитування 2 рази на рік на репрезентативних вибірках з 1000 осіб у кожній країні,
- В залежності від потреб Європейської Комісії та інших інституцій ЄС, проводяться додаткові опитування серед цільової аудиторії та якісні дослідження.
- Україна після підписання Згоди про Асоціацію з ЄС має бути включеною до опитування Евробарометру

ЄВРОБАРОМЕТР-2015

(вибірка 13 тис. осіб).

- **38%** громадян ЄС турбує проблема мігрантів;
- **27%** непокоїть економічна ситуація в ЄС;
- **24%** переймаються проблемою безробіття;

індентів до числа
ніших проблем віднесли
актів.

ЄВРОБАРОМЕТР

Знання англійської мови (рівень вище середнього):

- Швеція, Нідерланди, Данія - **70%** населення;
- Україна – **18%**.

ЄВРОСТУДЕНТ

- Проект започатковано у 1990 р.
- В останніх хвилях – 30 країн-учасниць.
- Україна в проекті з 2013-2014 рр.
- Координуюча організація – ХНУ імені В.М. Каразіна та САУ (В. Бакіров).
- Опитано 4 тис. студентів з 42 ВНЗ з усіх регіонів України, крім АР Криму.

ЄВРОСТУДЕНТ 2014: сім'я

- **70-80%** студентів в Італії Грузії, Мальті живуть з батьками;
- **28-36%** студентів у Данії, Швеції Фінляндії живуть самотійно;
- **43-44%** студентів в Україні та Словващині живуть у гуртожитках.
- Понад **20%** студентів, опитаних в Норвегії, Швеції, Естонії мають дітей, в Україні – це **1%**.

ЄВРОСТУДЕНТ 2014: робота, мобільність

- в Ірландії доля працюючих студентів – **85%**, в Нідерландах – **75%**, в Україні – **25%**.
- Між закінченням школи і вступом до ВНЗ **40%** опитаних у Швеції, Фінляндії, Норвегії роблять 2-річну перерву.

Показники студентської мобільності в Україні одні з найнижчих (**1%** респондентів має досвід навчання країнах),

тоді як середній показник по країні Європи – **35%**.

ЦІННОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ -2016: мобільність

МОБІЛЬНІСТЬ ТА МІГРАЦІЙНІ НАСТАНОВИ

ЧИ ХОТІЛИ Б ВИ ВИЇХАТИ З ВАШОГО НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ?

ТАК

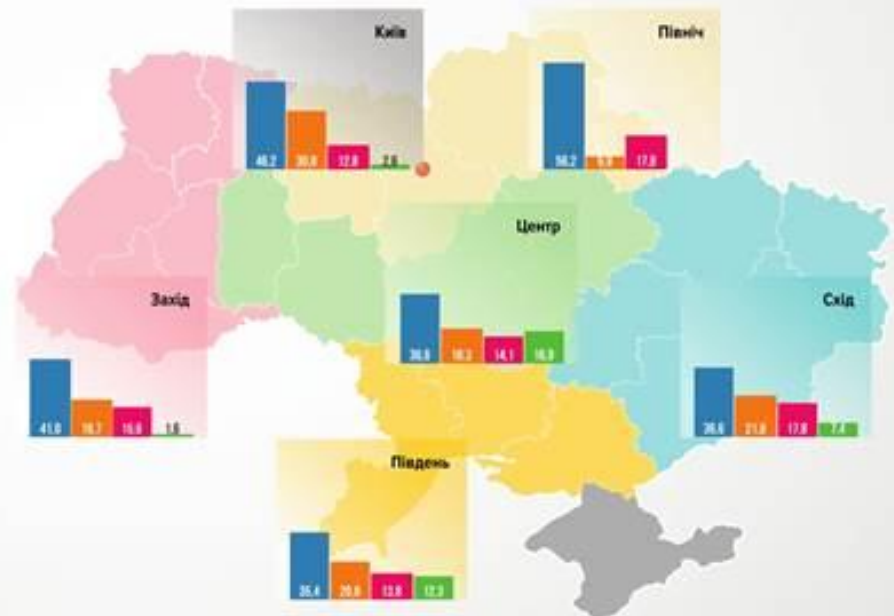
39,4

%

НІ

52,3

Якби хотіли виїхати, то куди?

Відсоток тих, хто хотів би виїхати зі свого населеного пункту по регіонах

ЦІННОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ - 2016: патріотизм

ПАТРІОТИЧНА СВІДОМІСТЬ ТА НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

ТАК %

Чи пишаєтесь Ви тим, що є громадянином України?

78,5

Чи вважаєте Ви Україну своєю Батьківщиною?

91,8

Чи цікавитеся Ви історією України?

75,3

Чи знаєте Ви текст гімну України?

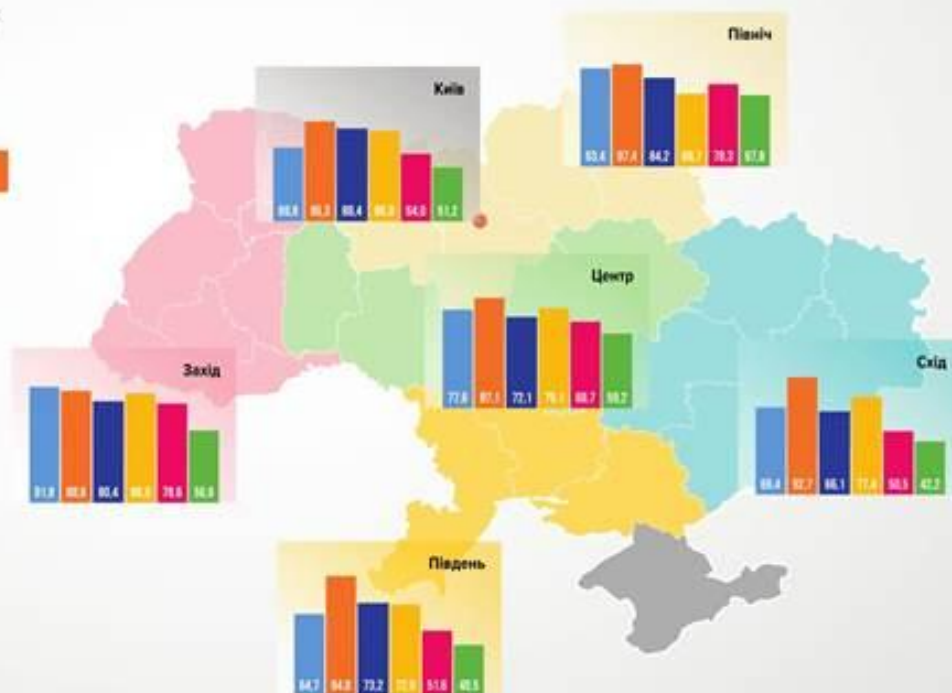
78,9

Чи повинні громадяни України добре
володіти українською мовою?

64,8

Чи використовуєте Ви у побуті речі
з українською символікою?

52,2

КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ:

- European Values Study [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.europeanvaluesstudy.eu/>
- World Values Survey [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.worldvaluessurvey.org/>
- Eurobarometer [Electronic resource]. – Mode of access: <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm#p=1&yearFrom=1974&yearTo=2016>
- Eurostudent [Electronic resource]. – Mode of access: www.eurostudent.eu
- European Social Survey [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.europeansocialsurvey.org/>

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!
